

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАЦИОНАЛЕН ОСИГУРИТЕЛЕН ИНСТИТУТ
ДИРЕКЦИЯ
“ОСИГУРЯВАНЕ И КРАТКОСРОЧНИ ПЛАЩАНИЯ”

София 1303
Бул. “Ал. Стамболийски” № 62-64
Тел. 926-10-10, факс 926-14-40

Изх. № 91-01-301/19.12.2013 г.

ДО
ТЕРИТОРИАЛНОТО ПОДЕЛЕНИЕ
НА НАЦИОНАЛНИЯ ОСИГУРИТЕЛЕН
ИНСТИТУТ
ГР.

ОТНОСНО: Закона за бюджета на ДОО за 2014 г. и изменения в Кодекса за социално осигуряване (КСО), приети със ЗБДОО за 2014 г. /обн. ДВ, бр. 106 от 10.12.2013 г./, със Закона за допълнение (ЗД) на Кодекса на труда (КТ) /обн. ДВ, бр. 104 от 03.12.2013 г./ и с предстоящия за приемане Закон за изменение и допълнение (ЗИД) на КСО във връзка с паричните обезщетения за болест, трудоустрояване и майчинство.

С § 4 от Преходните и заключителни разпоредби (ПЗР) на ЗБДОО, в сила от 1 януари 2014 г., са направени изменения в Кодекса за социално осигуряване, както следва:

В чл. 33, ал. 5 от КСО се създава т. 12, съгласно която Националният осигурителен институт “създава и поддържа електронен регистър на болничните листове и решенията по обжалването им”.

В чл. 40, ал. 3 от КСО думите “чл. 115, ал. 4” се заменят с “чл. 115, ал. 2”, тъй като досегашната ал. 4 на чл. 115 от КСО става ал. 2. Чл. 40, ал. 6 от КСО се отменя.

Съгласно изменението в текста на чл. 49, ал. 1 от КСО от 1 януари 2014 г. периодът, от който се изчисляват паричните обезщетения при бременност и раждане с начало на отпуска след 31 декември 2013 г. се намалява от 24 на **18 календарни месеца**.

Паричните обезщетения за бременност и раждане, отпуснати с начална дата до 31 декември 2013 г. включително, продължават да се изплащат в определения им досегашен размер до изтичане на съответните срокове.

В глава четвърта на КСО се създава **раздел IV “Отпускане и изчисляване на паричните обезщетения и помощи”**. Във връзка с отпускането и изчисляването на паричните обезщетения за временна неработоспособност, трудоустрояване, бременност и раждане, отглеждане на малко дете и на помощите се създава **чл. 54к** със следния текст: “Отпускането и изчисляването на паричните обезщетения за временна неработоспособност, трудоустрояване, бременност и раждане и за отглеждане на малко дете и помощите от държавното обществено осигуряване се извършват въз основа на данните по чл. 5, ал. 4, т. 1 и чл. 33, ал. 5, т. 12, както и на данните, декларирани в

подадените документи за изплащане на обезщетенията и помощите от държавното обществено осигуряване при условия и по ред, определени с акт на Министерския съвет”.

С чл. 11 на ЗБДОО се определя размер на **паричното обезщетение за отглеждане на малко дете** по чл. 53, ал. 1 и 2 от КСО за 2014 г. – **340 лв.**

Еднократната помощ по чл. 13г от КСО **при смърт на осигурено лице** за 2014 г. се запазва в размер на **540 лв.** (чл. 12 от ЗБДОО).

С § 1 от Закона за допълнение на Кодекса на труда в КТ се създава **чл. 164б**, с който от 01 януари 2014 г. се въвежда **нов вид отпуск – при пълно осиновяване на дете от 2- до 5-годишна възраст**. Такъв отпуск може да се ползва от осиновителката или от осиновител, който сам е осиновил дете (чл. 164б, ал. 1 и 4 от КТ). Отпускът за осиновяване е за период от 365 календарни дни от датата на предаване на детето за осиновяване (удостоверява се с акта за предаване на детето за осиновяване), но не по-късно от навършване на 5-годишната му възраст, като условие за разрешаването му от работодателя е към датата на влизане в сила на съдебното решение за осиновяване детето да е навършило 2-годишна възраст (удостоверява се с копие от съдебното решение).

Когато осиновителите са съпрузи, отпускът при осиновяване на дете от 2- до 5-годишна възраст със съгласието на осиновителката, вместо нея, може да се ползва от осиновителя след изтичане на 6 месеца от деня на предаване на детето за осиновяване, но не по-късно от навършване на 5-годишната му възраст, като в този случай отпускът на осиновителката се прекъсва (чл. 164б, ал. 2 и 3 от КТ). Отпускът на осиновителя по чл. 164б, ал. 2 от КТ не се прекратява, когато осиновителката ползва друг вид отпуск.

Отпускът по чл. 164б от КТ може да се ползва наведнъж или за избрани от осиновителката/осиновителя периоди в рамките на 365-дневния срок от датата на предаване на детето за осиновяване.

Във връзка с чл. 164б от КТ и с предстоящия за приемане и обнародване ЗИД на КСО се **предвиждат следните изменения и допълнения в КСО:**

В **чл. 9, ал. 2, т. 2** от КСО думите “и за отпуск за бременност и раждане” се заменят с **“за отпуск за бременност и раждане и при осиновяване на дете от 2- до 5-годишна възраст”**. В **т. 5** на същата алинея думите “и отглеждане на малко дете” се заменят с **“отглеждане на малко дете и при осиновяване на дете от 2- до 5-годишна възраст”**. С направените изменения времето, през което осигурените лица са ползвали отпуск при пълно осиновяване на дете от 2- до 5-годишна възраст (с право или без право на парично обезщетение) се зачита за осигурителен стаж, без да се правят осигурителни вноски. Аналогично, за самоосигуряващите се лица, осигурени за общо заболяване и майчинство, периодите при осиновяване на дете от 2- до 5-годишна възраст (с право или без право на парично обезщетение) се зачитат за осигурителен стаж, без да се правят осигурителни вноски.

В **чл. 11, ал. 1, т. 1**, както и в **чл. 13а, т. 1** от КСО се създава **буква “е”**: **“осиновяване на дете от 2- до 5-годишна възраст”**, с което това осиновяване се въвежда като нов осигурителен риск.

В чл. 13в, ал. 1, т. 2 от КСО след думите “за бременност и раждане” се добавя “**както и отпуск при осиновяване на дете от 2- до 5- годишна възраст**”. В т. 4 на същата алинея думите “и отглеждане на дете” се заменят с “**отглеждане на дете и при осиновяване на дете от 2- до 5-годишна възраст**”.

В чл. 41, ал. 3 от КСО думите “или за бременност и раждане” се заменят с “**за бременност и раждане или при осиновяване на дете от 2- до 5-годишна възраст**”, с което доходът, от който е определено паричното обезщетение при осиновяване на дете от 2- до 5-годишна възраст, се взема предвид през периода, от който се изчислява обезщетението за временна неработоспособност.

В чл. 54а, ал. 2, т. 2 от КСО след думите “за бременност и раждане” се добавя “**както и отпуска при осиновяване на дете от 2- до 5-годишна възраст**”, с което времето на този отпуск се взема предвид за придобиване право на парично обезщетение за безработица.

В чл. 54б, ал. 7, т. 2 от КСО след думите “за бременност и раждане” се добавя “**както и при осиновяване на дете от 2- до 5-годишна възраст**”. С допълнението се има предвид, че през периода, от който се определя паричното обезщетение за безработица, се взема доходът, от който е изчислено обезщетението при осиновяване на дете от 2- до 5-годишна възраст.

С § 2 от ЗД на КТ в КСО се създава чл. 53а, който регламентира обезщетението при осиновяване на дете от 2- до 5-годишна възраст. В него се посочва, че осигуреното за общо заболяване и майчинство лице, което има 12 месеца осигурителен стаж като осигурено за този риск и ползва отпуск при осиновяване на дете от 2- до 5-годишна възраст при условията на пълно осиновяване, има право на обезщетение в размера, определен по реда на чл. 49 за срок от 365 дни, но не по-късно от навършване на 5-годишната му възраст.

Паричното обезщетение не се изплаща при смърт на детето, при прекратяване на осиновяването, когато детето посещава детско заведение, включително детска ясла или учебно заведение. Допълнителни условия (предвидени в Проекта за допълнение на Наредбата за работното време, почивките и отпуските, които ще бъдат отразени и при изменение на Наредбата за изчисляване и изплащане на паричните обезщетения и помощи от държавното обществено осигуряване), при които обезщетението за осиновяване не се изплаща, тъй като отпускът се прекратява, са: отнемане или ограничаване родителските права на осиновителя/осиновителката; настаняване на детето за отглеждане в семейство на роднини или близки или в приемно семейство по реда на чл. 26 от Закона за закрила на детето; отглеждане на детето от лице, включено в програми за подкрепа на майчинството.

Следва да имате предвид, че при прекратяване на правоотношението/осигуряването на осиновителката/самотния осиновител, се прекратява изплащането на обезщетението по чл. 53а от КСО, тъй като отпускът по чл. 164б, ал. 1/ ал. 4 от КТ се прекратява. Отпускът по чл. 164б, ал. 2 от КТ и съответно изплащането на обезщетение по чл. 53а от КСО на осиновителя след изтичане на 6 месеца от датата на предаване на детето за осиновяване се прекратяват, както при прекратяване на неговото правоотношение/осигуряване, така и при прекратяване на правоотношението/осигуряването на осиновителката, когато са съпрузи. Няма

предвиден ред, аналогичен на чл. 52 от КСО, за изплащане на парично обезщетение при осиновяване на дете от 2- до 5-годишна възраст след прекратяване на осигуряването.

Самоосигуряващите се лица имат право на парично обезщетение при осиновяване на дете от 2- до 5-годишна възраст при аналогични условия, в случай че през периода, за който им е отпуснато обезщетение не продължават да упражняват дейност.

В предстоящия за приемане и обнародване ЗИД на КСО се предвижда осигуреното за общо заболяване и майчинство лице, което е осиновило дете от 2- до 5-годишна възраст преди 1 януари 2014 г., да има право на парично обезщетение при условията на чл. 53а от КСО за остатък до 365 дни, считано от датата на предаване на детето за осиновяване.